

طرح تحول نظام سلامت و آموزش پزشکی؛ لزوم ارائه پیوست آموزشی

هادی رزم آرا فرزقی^۱، مهدی رزم آرا فرزقی^۲، سید علیرضا جوادى نیا^{۳*}

۱. دستیار تخصصی، کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه آسیب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۲. دستیار تخصصی، کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه بیماری‌های پوست، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۳. دستیار تخصصی، کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه رادیوتراپی انکولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

• پذیرش مقاله: ۹۴/۹/۳

• دریافت مقاله: ۹۴/۸/۲۴

۸) تعرفه گذاری خدمات سلامت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۳ به طور رسمی در کشور و کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هدف اولیه تکمیل حلقه حفاظتی مردم در مقابل هزینه‌های سلامت شروع به فعالیت کرد (۱). اجرا این طرح با افزایش رضایتمندی از نظام سلامت در بین تمامی اقشار جامعه همراه بوده (۲) که البته علاوه بر آن سایر اجزا نظام سلامت همچون حوزه بهداشت و آموزش پزشکی نیز متأثر شده اند (۳). از سال ۱۳۶۴ با ادغام آموزش پزشکی در فرایند درمان و تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شاهد پیشرفت شگرف در هر سه حیطه بوده‌ایم. ماحصل این ادغام استفاده از نیروی هیأت علمی متخصص در هم در ابعاد درمانی و هم در ابعاد آموزشی بوده که در نتیجه آن توزیع عادلانه تر نیروی انسانی و تجهیزات پزشکی در سراسر کشور به ویژه نقاط کمتر برخوردار حاصل شده است. البته این موضوع خالی اشکال نبوده و مواردی همچون درگیری بیش از حد اعضا هیأت علمی در فرایند

با توجه به ابلاغ سیاست‌های کلی سلامت از جانب مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و توجه ویژه رییس جمهور محترم، طرح تحول نظام سلامت از ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ با هشت بسته خدمتی سلامت شامل:

- ۱) برنامه کاهش میزان پرداختی بیماران بستری در بیمارستان‌های وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۲) برنامه حمایت از ماندگاری پزشکان در بیمارستان‌های مناطق محروم
- ۳) برنامه حضور پزشکان متخصص مقیم در بیمارستان‌های وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۴) ارتقای کیفیت خدمات ویزیت در بیمارستان‌های وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۵) برنامه ارتقای کیفیت هتلینگ در بیمارستان‌های وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۶) برنامه ترویج زایمان طبیعی
- ۷) نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های تحول سلامت

درمان و غفلت از آموزش پزشکی و همچنین متأثر شدن برنامه‌های آموزشی از سیاست‌گذاری در بخش درمان (به ویژه هنگامی که بدون در نظر گرفتن جنبه‌های آموزشی آن اجرا گردند) از مهم‌ترین این موارد می‌باشند.

همانگونه که در ابتدا بحث و همچنین در تارنما اطلاع‌رسانی این طرح عنوان شده است در طرح اولیه وزارت بهداشت در خصوص تأثیرات اجرا این طرح بر فرایندهای آموزشی نکته مشخصی ذکر نشده است. هرچند که با هوشمندی معاونت آموزشی وزارت مطبوع در برخی از حیطه‌ها همچون حضور پزشکان متخصص مقیم در بیمارستان‌ها، ارتقای کیفیت خدمات ویزیت و یا ارتقا سطح تجهیزات پزشکی بخش‌هایی از توجه به حیطه آموزش آموزش در این طرح دیده می‌شود ولی به نظر می‌رسد که در ابتدا به‌طور مشخص هیچ گونه برنامه واضحی در این خصوص وجود نداشته است. سیستم آموزشی پزشکی از سال‌های قبل با مشکلاتی مواجه بوده است که نیازمند به اصلاحات مشخصی می‌باشد که از آن جمله میتوان به قدیمی بودن سیستم آموزشی کشور، درمان محور بودن بیمارستان‌ها به جای آموزش محوری، عدم وجود هیأت علمی کافی در بسیاری از شهرهای دارای دانشگاه‌های علوم پزشکی، عدم وجود یک برنامه مدون کشوری مشخص جهت آموزش در سراسر و همچنین عدم

تطابق آموزش ارائه شده با نیازهای روز بهداشتی کشور را اشاره کرد. از طرفی دیگر با شروع طرح تحول بار کاری حوزه درمانی در بیمارستان‌ها به طور قابل ملاحظه افزایش پیدا کرده که این موضوع به شکل غیرمستقیم کار آموزشی بیمارستان‌ها (با توجه به درگیری هرچه بیشتر اعضا هیئت علمی در این حیطه) را تحت تأثیر قرار داده است. لذا در ابتدا اجرا طرح با مراجعه حجم بالایی از بیماران جهت استفاده از تسهیلات این طرح مواجه شده که این مهم بی شک سطح کیفی آموزش پزشکی را در تمامی ابعاد متأثر کرده است. این نامه نه صرفاً با هدف متأثر سازی طرح تحول نظام سلامت بلکه با رویکردی پیشنهادی و جامع در خصوص تمامی مسائل مرتبط با حوزه درمان به تحریر درآمده است. با توجه به رسالت و وظیفه وزارت بهداشت، درمان و آموزش در خصوص سیاست‌گذاری در هر سه حیطه (به صورت توأم) محققین پیشنهاد می‌نمایند که از این پس در تمامی طرح‌های پیشنهادی این وزارت به خصوص در حوزه درمان، ضمیمه و یا پیوست آموزشی در خصوص تأثیرات و برهم‌کنش حیطه درمان و آموزش بر یکدیگر ارائه شده و علاوه بر نظرات کارشناسان حیطه درمان، نظرات کارشناسان حیطه آموزش پزشکی نیز در نوشتار آن دخیل گردد.

References:

1. Health Sector Evolution. [Cited 2015 Nov 6]. Available From: <http://tahavol.behdasht.gov.ir>. [In Persian]
2. Hashemi B, Baratloo A, Forouzafar MM, Motamedi M, Tarkhorani M. Patient satisfaction before and after executing health sector evolution

plan. Iran J Emerg Med. 2015;2(3):127-33. [In Persian]

3. Akhondzade R Health system transformation project, an opportunity or a threat for doctors (Editorial). JAP. 2014; 5(1):1-2.